

VILNIS

LIBRARY

MAR 07 1986

LITHUANIAN HISTORICAL SOCIETY
LIETUVŲ LIAUDIES LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXVI Nr. 1

KETVIRTADIENIS, SAUSIO (JANUARY) 2, 1986

KAINA 25 c.

KASDIEN

NEMALONI PROCEDŪRA DAUGĖJA GYVENTOJŲ NESEKMINGAS BANDYMAS GALI BŪTI DEPORTUOTAS

Vėliausios žinios teigia, kad prezidentas R. Reaganas pasirašė slaptą nacionalinio saugumo tarybos direktyvą, kad dešimtys tūkstančių vyriausybinių žinybų darbuotojų turės periodiškai atlikti žeminančią procedūrą — melo detektoriais bus tikrinamas jų patikimumas.

Sakoma, kad toks patikrinimas jau pradėtas.

Šio 20-ojo amžiaus pabaigoje mūsų planetoje gyvens beveik 6.1 bilijono žmonių. 80 procentų iš jų — besivystančiose šalyse. Šios prognozės pateiktos Jungt. Tautų generalinio sekretoriaus pranešime. Dabar žemės gyventojų skaičius kasmet padidėja 79 milijonais žmonių.

Prieaugio tempai, lyginant su šeštoju dešimtmečiu (2 procentai), sumažėjo ir dabar yra 1.65 procento.

Gruodžio 9 d. buvo pirmas bandymas sparnotosios raketos Tomahawk. Raketa buvo paleista iš povandeninio laivo Meksikos įlankoje, bet dėl defekto valdymo sistemoje duotas įsakymas nutraukti skridimą ir išsiskleisti parašiuoto sistemai.

Raketa nukrito netoli Freeport miestelio Floridoje, kur vėliau buvo nugabenta į karinę oro pajėgų Eglino bazę.

„The Chicago Sun-Times“ paskelbė, kad Jonas Demjanjuk, irgi žinomas kaip „Ivan the Terrible“, žemesnio teismo pripažintas kaltas, turi būti atimta jo pilietybė ir išdeportuotas į Izraelį teismui. Laikraštis rašo, kad Aukščiausiasis teismas tą sprendimą patvirtino. Jam duota 30 dienų apeliacijai, bet manoma, kad jam yra mažai vilties išsisukti.

Prieš šį ukrainietį, kuris Antrojo pasaulinio karo metu dirbo nacių koncentracijos stovykloje ir pats kankino ir žudė žydus ir kitų tautybių žmones, byla užvesta 1977 metais.

Mūsų vyriausybė teigia, kad jos strateginės gynybos iniciatyvos tikslas — visiškai atsisakyti branduolinio ginklo, tačiau kariniai jos žingsniai paneigia tuos gražius pareiškimus.

Christian Science Monitor laikraštis rašo, kad JAV karo aviacijos pajėgos, realizuodamos turimus „žvaigždžių karų“ planus, Kalifornijos Nortono bazėje sparčiai rengia labai slaptą vyriausybinių programų, pagal kurias numatoma sukurti „priešakines stra-

„Tėviškė“ suartina su tėviške

VILNIUS. Tiltu skersgatvis 8/2. Nedideliame senosios architektūros pastate miesto centre įsikūrusi „Tėviškės“ draugija, kuriai vadovauja Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas Pranas Petronis. Jis mielai sutiko atsakyti į žurnalistą Algimanto Degučio klausimus.

— „Tėviškės“ draugijos pagrindinis uždavinys — kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje palaikymas. Norėtusi sužinoti su kuo jie glaudžiausi ir kaip išsiplėtė per šį penkmetį jų geografija?

— Vien tik „Tėviškės“ draugijos leidžiamą savaitinį laikraštį „Gimtasis kraštas“ gauna 53-ose pasaulio šalyse gyvenantys tautiečiai. Į 26 valstybes siunčiame Tarybų Lietuvoje leidžiamus lietuviškus laikraščius ir žurnalus — „Literatūrą ir meną“, „Kultūros barus“, „Nemuną“, „Mokslą ir gyvenimą“ ir daugelį kitų. Į 20 šalių keliauja tūkstančiai tomų lietuviškų knygų, fotografijų ir skaidrių apie Lietuvą rinkiniai, kino filmai. Aš, kaip „Tėviškės“ draugijos pirmininkas, susirašinėju su tautiečiais, gyvenančiais 23-ose pasaulio šalyse. Jie man rašo apie savo gyvenimą svetur, dalijasi įspūdžiais apie tai, ką matė Tarybų Lietuvoje.

Glaudžiausius kultūrinius ryšius palaikome su lietuviais Jungtinėse Amerikos Valstijose, Vokietijos Federacijoje Respublikoje, Kanadoje, Australijoje, Argentinoje ir Brazilijoje, kadangi ten jų daugiausia gyvena.

Tačiau reikia konstatuoti, kad su Pietų Amerikos šalimis kontaktai vis silpnėja: senoji lietuviškoji išeivija, o ypač jos jaunoji karta, dėl sunkios tų šalių ekonomikos negali aplankyti Tarybų Lietuvos ir savo akimis pamatyti kaip dabar gyvena jos žmonės. Tų šalių vyriausybės tik šiemet šiek tiek sušvelnino Tarybų Sąjungos ir Tarybų Lietuvos spaudos cenzūrą, todėl tautiečiai pradėjo gauti lietuviškų laikraščių ir lietuviškų knygų. Anksčiau jie net spaudos iš Tarybų Lietuvos negaudavo.

— Pastaraisiais metais žymiai padidėjo užsienio lietuvių skaičius, atvykstančių paviešėti gimtąsias raketų sistemas. Pagal tą programą turi būti sukurti „nauji branduolinių raketų ir kovinių užtaisų tipai“.

Christian Science Monitor toliau rašo, kad asignavimai šiai programai padidėjo du kartus palyginti su praeitais metais ir dabar sudaro 169 milijonus dolerių. 1987 metais jie pasieks \$215 milijonų.

Nesunku čia suprasti: vienaip kalbama, kitaip daroma.

J. Marazienė

Pranas Petronis, „Tėviškės“ draugijos pirmininkas

nėje. Kuo galima paaiškinti šį reiškinį?

— Šiais metais iškilmingai pažymėjome tarybinės santvarkos atkūrimo Lietuvoje 45-metį ir Tarybų Sąjungos pergalės Didžiajame Tėvynės kare 40-metį. Tie jubiliejai, Dainų ir šokių šventė sukėlė didžiulį tautiečių, gyvenančių užsienyje, susidomėjimą. Tai pasakytina ir apie jaunąją išeivijos kartą, jau gimusių ir išaugusių užsienyje. Vien tik „Tėviškės“

draugijos rūpesčiu su prailgintu viešagės terminu į Dainų šventę buvo atvykę apie 700 svečių iš JAV, Kanados, Australijos, VFR ir kitų šalių. Jie turėjo galimybę aplankyti savo gimines, susitikti su savo artimaisiais, pamatyti, kaip gyvena darbininkai, kolūkiečiai, inžinieriai, gydytojai, mokslininkai, pedagogai, visuomenės veikėjai.

Iš viso per šiuos metus tėvų žemė — Lietuvą aplankė apie 20 tūkstančių tautiečių.

— Kai kurie reakciniai išeivijos sluoksniai, norėdami atbaidyti tautiečius nuo kelionės į Tarybų Lietuvą, gąsdina juos įvairiais prasimanymais, netgi tuo, kad bus suimti ir uždaryti į kalėjimą. Ar buvo bent vienas atvejis, kad atvykęs aplankyti gimtinės tautietis būtų areštuotas?

— Reakciniai išeivijos sluoksniai, vykdydami savo šalių kapitalistinės administracijos valią, deda visas pastangas, kad mūsų tautiečiai, ypač jaunimas, nepamatytų dabartinės socialistinės Tarybų Lietuvos gyvenimo, jos kultūrinio, mokslinio ir ekonominio gyvenimo suklestėjimo ir todėl visokeriopa stengiasi trukdyti jiems aplankyti savo tėvų kraštą. Jie ir sukuria įvairių gandų, prasimanymų bei šmeižtų. Dar nėra buvę atsitikimo, kad koks nors tautietis, atvykęs aplankyti Lietuvos, būtų areštuotas. Tiesa, tie, kurie tarnavo hitlerininkams jų okupacijos metais ir padarė nusi-

kaltimą prieš savo tautą, žino, kad jiems niekada nebus dovanota, todėl jie ir nevažiuoja į Tarybų Lietuvą. Jie ją „vaduoja“ per savo reakcinę, ypač katalikų bažnyčios, spaudą šmeižtais ir gąsdinimais.

— Nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos praėjo 40 metų. Emigracijoje išaugo jau dvi lietuvių kartos. Kokia ji, jaunoji išeivija?

— Jaunoji išeivijos karta dar neuzmiršo savo tėvų gimtojo krašto ir daugelis jų moka lietuvių kalbą. O dabartinį lietuvių tautos gyvenimą socialistinėje Tarybų Lietuvoje jie vertina realiai ir blaiviai. Galiu pacituoti vieno jauno svečio, gimusio ir išaugusio užsienyje, žodžius, pasakytus per susitikimą su tautiečiais, atvykusiais į Tarybų Lietuvą. Jis man pasakė: „Pamatęs Jūsų gyvenimą, aš didžiuojuos, kad esu lietuvis. Per jus tvarka ir didelė gyvenimo perspektyva“. Aš juokais tariu: „Ar ne subolševikėjai, mielas tautietė?“ Jis atsakė: „Nesubolševikėjau, bet negaliu meluoti ir sakau tai, ką mačiau savo akimis“.

— Ar „Tėviškės“ draugija tarpininkauja priimant klausytojus į lietuvių kalbos kursus Vilniaus Valstybiniame universitete?

— Lietuvių kalbos kursai prie Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto tapo labai populiarius tarp jaunosios kartos lietuvių užsienyje. Į juos priimami tautiečiai Vilniaus universiteto rektorato nutarimu. Norintys lankyti kursus pristato Vilniaus universiteto rektoriui keletą dokumentų: autobiografiją, liudijimą apie išsilavinimą, sveikatos būklę ir kt. Tie, kurie norėtų atvykti į kursus 1986 metais, privalo visus dokumentus (Nukelta į antrą puslapį)

HAPPY NEW YEAR

Laimingų Naujų
1986 metų linkime
laikraščio skaitytojams, rėmėjams,
bendradarbiams
Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje.

„Vilnis“

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00;
Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS — 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Apie žmogaus teisių pažeidimą

Mūsų šalies politikai ir buržuazinė spauda dažnai kalba apie žmogaus teisių pažeidimą ir bando tai primesti socialistiniams besitvarkančioms šalims, bet faktai rodo ką kitą. Jie yra atsukti kaip tik prieš mūsų šalį.

Štai Pasaulinės Profsąjungų Federacijos sekretoriato viešas pareiškimas, kuris pats už save kalba:

“Šiandien pasaulyje žmogaus teisės daugiausia pažeidžiamos Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur milijonai žmonių neturi pagrindinės teisės — teisės į darbą, kur atvirai diskriminuojami gyventojai negrai, pažeidinėjamos profsąjungų teisės”, pabrėžiama išplatintame Pasaulinės profsąjungų federacijos sekretoriato pareiškime. Šis pareiškimas paskelbtas ryšium su gruodžio 10 dieną minima 37 metų sukaktimi nuo to laiko, kai Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja priėmė visuotinę žmogaus teisių deklaraciją. Militarizmui, agresyvioms karinėms doktrinoms, transnacionalinių monopolijų interesams šiandien aukojamos žmogaus teisės Pietų Afrikos Respublikoje, Čilėje, Salvadore, Gvatemaloje ir kitose šalyse. Taip pat turi būti ryžtingai pasmerktos Izraelio kariaunos represijos okupuotose arabų teritorijose, nusikaltimai pagrįstoms Palestinos arabų teisėms.

Visų planetos žmonių teisei gyventi dabar gresia branduolinio ginklavimosi varžybos, taip pat Reagano administracijos planai pradėti “žvaigždžių karus”. Kosminės erdvės militarizavimas turi būti ryžtingai pasmerktas kaip pagrindinių žmogaus teisių pažeidimas.

Priimta svarbi rezoliucija

Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos šeštasis komitetas priėmė rezoliuciją, kuria siūloma toliau dirbti, kad būtų parengta pasaulinė sutartis dėl jėgos nenaudojimo tarptautiniuose santykiuose, nežiūrint, kad JAV ir jų sąjungininkai tai sutarčiai priešinosi.

Delegatai visiškai parėmė anksčiau iškeltą pasiūlymą sudaryti šį svarbų susitarimą, kuriuo natūraliai būtų tęsiamos Jungtinių Tautų pastangos stiprinti tarptautinę taiką ir saugumą. Ši idėja nepatiko tik NATO pakto šalims, taip pat Izraeliui ir Japonijai, kurios balsavo prieš rezoliuciją.

Einama prie rimtų žygių

Gruodžio 9 d. Maskvoje prasidėjo JAV ir Tarybų Sąjungos prekybinės-ekonominės tarybos IX metinis susirinkimas. Abiejų šalių komercinių sluosnių atstovai svarstė naudingą bendradarbiavimo aktyvinimo būdus ir formas.

1973 metais įkurta taryba virto autoritetinga ir įtakinga dviejų šalių komercinių sluosnių organizacija, užimančia pagrindines pozicijas JAV-TSRS prekybinių-ekonominių santykių struktūroje. Eilinis tarybos narių susirinkimas Maskvoje prasidėjo komitetų posėdžiu. Jie išnagrinėjo kai kuriuos aktualius bendradarbiavimo plėtojimo aspektus.

Diskusijos metu apsvaistytos kooperavimo mokslo ir technikos srityje, bendradarbiavimo finansų sferoje priemonės, aptarti aktualūs ekonominės partnerystės juridiniai klausimai ir naujos jos formos, vidutinių ir mažų firmų dalyvavimo tarybos darbe galimybės, turizmo vystymo būdai.

Diskusijos dalyviai pabrėžė, kokią didžiulę reikšmę tarptautinės politinės atmosferos gerinimui turėjo JAV-TSRS vadovų susitikimas Ženevoje, kalbėjo apie abiejų šalių komercinių sluosnių siekimą plėtoti ir vystyti partnerystę abipusės naudos pagrindu, visų bendro darbo dalyvių interesais.

Jungtinių Tautų taikos rezoliucija

1985 metų gruodžio 12 dieną Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 40-oji sesija priėmė rezoliuciją dėl kelio užkirtimo ginklavimosi varžyboms kosminėje erdvėje. Dokumentą parengė kai kurių neprijungusių, taip pat kitų šalių delegacijos, aktyviai dalyvaujant Tarybų Sąjungos delegacijai. Jis buvo parengtas sesijoje apsvaistius TSRS pasiūlymą dėl tarptautinio bendradarbiavimo taikiai įsisavinti kosminę erdvę jos nemilitarizavimo sąlygomis, rezoliucijų projektus kosmose klausimais, kuriuos pateikė socialistinės ir kitos valstybės.

Rezoliucija priimta 151 šalies — Jungtinių Tautų narės balsais. Tai nedviprasmiškai išreiškia kolektyvinę tarptautinės bendrijos valią užkirsti kelią ginklavimosi varžyboms kosmose, užtikrinant jo taikų įsisavinimą bendromis valstybių pastangomis. Balsuojant susilaikė Jungtinės Amerikos Valstijos ir Grenada.

Toks mūsų šalies delegacijos susilaikymas nieko gero nežada, kaip tik tęsimą pasirošimo “žvaigždžių karams”, ko mūsų šalies didelė didžiama žmonių bijo, nes faktinai tas veda prie visiško mūsų planetos sunaikinimo.

2

JUODAŠIMČIŲ RATELIS

Politinio trumparegiškumo simboliu gali būti Kanados “Nepriklausomos Lietuvos” politinių apžvalgininkų išvedžiojimai. Net didžioji JAV, kitų imperialistinių valstybių spauda mūsų dienomis jau nesiryžta panašioms išvedžiojimams apie Tarybų Sąjungą, kečius dar spausdina minėtas emigrantų laikraštis. Tai suprantama: iš lubų rašinėjimas, senų melų kartojimas atsisuka prieš pačius laikraštinkus, gali išspręst mūsų dienų skaitytojas daugiau ir neimti į rankas tokio laikraščio. O “Nepriklausomai Lietuvai” sveika nuovoka — ne rodiklis, matyt todėl, kad skaito laikraštį praktiškai tie patys žmonės, kurie ir rašinėja tuos straipsnelius.

Tokioje nykiėje emigrantiškoje aplinkoje ir gimsta pikti S. Šetkaus, J. Valiūno paskviliai. Viename iš laikraščio numerių S. Šetkus improvizuoja nevykusio pasakymo apie “piktos valios imperiją” tema. Kai JAV prezidentas šitaip nepagalvojęs pasakė, jis, matyt, nė nesvajoto apie džiaugsmą, kurį tie žodžiai sukels kai kurių Lietuvos “vadoctojų” tarpe. Bet ką dar galima naujo pasakyti tema, kuri seniai jau visų antitarybininkų nučiulpta? Meluota ir primeluota apie Tarybų Sąjungos užsienio politiką, apie “ekspansijas”, “okupacijas” ir ką tiktauri... Šį kartą autoriai pasirenka T-bų Sąjungos vidaus vystymąsi, ekonominę plėtrą, kurios šiandien niekas ir norėdamas nepaneigs. Tačiau, kaip sužinome iš laikraščio, visi tie nuopelnai — ne tarybinių žmonių, bet... Amerikos. Mat, tikrai ji viską pastačiusi “nuo Murmansko iki Vladivostoko”, Amerika kvietusi tarybinius specialistus “nemocamai į slapčiausias konferencijas”, o paskui, pašinaudojusi Amerikos dosnumu, Tarybų Sąjungą “užsigyrė visam pasauliui pati visko pasiekusi”. Na, kuo ne “piktos valios imperija”?

Kitas žinomas laikraščio skaitytojams mentorius J. Valiūnas straipsnyje “Politinės kontroversijos arba neįtikėtina tikrėybė” nori savo antitarybiškumu pra-

“TĖVIŠKĖ” SUARTINA SU TĖVIŠKE

(Atkelta iš pirmo puslapio)

atsiųsti Vilniaus universiteto rektoriui iki 1986 m. vasario 1 dienos. “Tėviškės” draugija kandidatų į šiuos kursus nerenka.

— Baigiant pokalbį, būtų įdomu sužinoti apie draugijos planus ateičiai.

— “Tėviškės” draugijos planai žinomi visiems tautiečiams, gyvenantiems užsienyje. Jų esmė — plėtoti lietuvių tautos kultūrinius ryšius su savo tėvynainiais, su jos jaunąja karta. Juk savo tautos kultūros ir jos dvasinių vertybių pažinimas yra jų dvasinės tvirtybės pagrindas sunkioje kovoje už egzistavimą. Kita vertus — Tarybų Lietuva akivaizdus pavyzdys parodantis, ką gali pasiekti tauta, gyvenama socialistinėje santvarkoje, taikioje ir nuoširdioje draugystėje su kitomis tautomis.

nokti net JAV valdžios atstovus ištūtoja buvusį prezidentinį kandidatą Dž. Makgoverną, kuris, esą, pasakęs: “Amerikos rinkėjai palaiks klaidingą Reagano viešpatavimą”. Sakė, ar nesakė taip Dž. Makgovernas, nepatikrinsi, socialinė-ekonominė krašto padėtis, eilinių amerikiečių nuotaikos byloja apie tai, kad tie žodžiai gali būti arti tiesos. Kaip ten bebūtų, o J. Valiūnas rado progą pamokyti JAV valdžios vyrus antitarybiškumo ir net apšaukti Dž. Makgoverną... komunistu. Jis rašo: “Ar dar aiškiau galėtų pasakyti tikras komunistas?”

Kliūva ir paskutiniuose prezidentiniuose rinkimuose kandidatavusiam Dž. Hartui... O kodėl Kongresas pasmerkė Nikaragvos uostų minavimą? Kodėl Nikaragvos kontros negavo iš Kongreso pinigų? Liguisto įtarumo priepuolyje autorius pažymi: “Šitaip slapta yra palaikomos sovietinės sistemos vyriausybės”.

Įdomu būtų sužinoti, kas skaitys panašias nesąmones tada, kai iširs tas kanadiškis rašinėjančių skaitinėjančių siaurėjantis ratelis? Tai reali minėtam Kanados lietuvių laikraščiui problema.

V. Beržinis

NUTRAUKĖ DIPLOMATINIUS SANTYKIUS

LIMA. — Peru Respublikos vyriausybė nutraukė diplomatinis ryšius su rasistine PAR. Ji uždarė savo konsulatą Pietų Afrikos Respublikos sostinėje ir pareikalavo, kad Pretorijos režimas atšauktų savo konsulą iš Limos. Peru vyriausybė stoja prieš rasinę segregaciją ir smerkia PAR valdžios nusikaltimus seniesiems šalies gyventojams.

BAIGĖSI DERYBŲ TURAS

PCHENJAN. — Kaip pranešė Pietų Korėjos centrinė telegramų agentūra iš Seoul, jau baigėsi eilinis šiaurės Korėjos ir Pietų Korėjos Raudonojo Kryžiaus draugijų atstovų derybų turas. Šalys toliau svarstė klausimus, susijusius su šiaurėje ir pietuose gyvenančių giminių savitarpiskų kelionių organizavimu, ir kai kurias kitas humaniško pobūdžio problemas.

TRUMPAI

— Peru Respublikos prezidentas Alan Garcia išpeikė Tarptautinį valiutų fondą ir pakartojo, kad Peru Respublika už \$14 milijonų skolą temokės valiutų fondui tik 10 procentų pajamų, gaunamų iš eksporto.

— Grįžusi amerikiečių unijistų delegacija iš Salvadoro susitikimuose su savo kolegomis darbininkais pasakoja, kad Salvadore nuo to, kai prieš 10 mėnesių pradėjo prezidentauti Duarte, grobimai, žmogaus teisių pažeidinėjimai žymiai padidėjo.

— Salvadore organizacija, tirianti šalyje vaikų padėtį, sako, kad dažnas atsitikimas yra — vaikai pagrobiami ir nužudomi. Jau yra susekta, kad tokių nužudytų septynių vaikų organai nugabenti į Vakarų Europą persodinimui ten sergantiems vaikams.

Vilnis, 1986 m. sausio 2 d.

GĖLĖS PREZIDENTUI

Gruodžio penktąją Vilniaus centrinis telegrafas dirbo, rodėsi, tik viena kryptimi: dažniausias adresatas buvo Mokslų Akademija. Įstaigos sekretorė vėliau suskaičiavo: pusantra tūkstančio sveikinimų ir dvylika tūkstančių žiedų. Tarybų Lietuva sveikino Akademijos prezidentą Jurą Poželą.

Tą dieną jam suėjo 60 metų. O diena anksčiau Maskvoje Andrejus Gromyka pasirašė įsaką, suteikiantį J. Poželai Socialistinio Darbo Didvyrio vardą. Tai aukščiausias apdovanojimas Tarybų Sąjungoje.

Kai naujasis Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas Rimgaudas Songaila tos dienos popietę įteikė Jurui Poželai auksinę Didvyrio žvaigždę, pastarasis kiek suglumęs sakė: "Kaip gyvas netikėjau tokiu dėmesiu. Nei aš rašytojas, nei aktorius, tik paprastas fizikas..."

Prezidentas gal ir nežinojo, kad jis jau seniai yra vienas populiariausių žmonių respublikoje. Nėra Lietuvoje mokyklos, kurios auklėtiniai nenorėtų būti fizikai. O juk fizika Lietuvoje — tai pirmiausia Juro Poželos vardas. Tūkstančius žmonių sutraukia kasmet miestuose ir kaimuose rengiamos mokslo dienos, kurių metu su visuomene susitinka įžymiausi Lietuvos mokslininkai. Tarp jų visada yra ir Juras Požela. Jis išvaikščiojo visas gamyklas, kur gaminiami sudėtingiausi radioelektronikos ir skaičiavimo technikos prietaisai, ten jį pažįsta vos ne kiekvienas darbininkas.

Pagaliau — Juro Poželos biografija! Ji išties simboliška. Vieno pirmųjų Lietuvos komunisto revoliucionieriaus Karolio Poželos sūnus. Ir nuo pat mažens — faktiškai būriuozinis Lietuvos politinis tremtinys, vaikystę pralaidęs Tarybų Sąjungoje. Fabriko darbininkas pirmaisiais karo metais ir lietuviškosios 16-osios diviziono karys jo pabaigoje. Ir — Lietuvos TSR Mokslų Akademijos prezidentas, trečiasis per visą jos istoriją po Vinco Krėvės Mickevičiaus ir Juozo Matulio.

Bet aukso žvaigždę Juras Požela gavo ne už biografiją. Jis yra Pustalaidininkų fizikos pradininkas Lietuvoje ir neabejotinai vienas talentingiausių šios mokslo šakos specialistų pasaulyje.

Stullinantis, — kaip nepasakysi, — atradimai pustalaidininkų fizikoje sukėlė tikrą audrą radioelektronikoje, skaičiavimo technikoje. Kaip grybai po lietaus pasipylė kompiuteriai — vienas už kitą galingesni ir greitesni. Atsirado visiškai nauja mokslo ir industrijos šaka — sudėtingos valdymo sistemos. Suprantama, ne fizikai jas konstravo, bet kiekvienas naujas jų atradimas atnešdavo naujas galimybes sudėtingos technikos kūrimams.

Net pats Juras Požela negalėtų pasakyti, kas jis — teoretikas ar praktikas. Iš vienos pusės, labai daug nuveikta pustalaidininkų teorijoje, ypač tyrinėjant vadinamuosius karštus elektronus. Jis atrado iš principo naujus reiškinius fizikoje, ir vien tai jau yra milžiniškas darbas. Iš kitos gi — vilnietis

Vilniai, 1986 m. sausio 2 d.

Juras Požela

ir jo mokiniai sukūrė naujas pustalaidininkines medžiagas bei jų tyrimo metodiką, sukonstravo nemažai originalių prietaisų — tai jau grynai praktiniai dalykai.

Juras Požela ne kartą yra laukęsis Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Japonijoje — kompiuterių šalyse, kaip jis sako. "Taip, japonai pažengę labai toli. Kalbu ne apie tuos kompiuterius, kuriuos jie turi, juos turime ir mes, tik gal mažiau. Kalba eina apie skaičiavimo mašinas. Jie jau galvoja apie skaičiavimo mašinas, kurios dirbtų kelis tūkstančių kartų greičiau, negu dabar esančios. Japonai išskėlė šūkį: dešimt milijardų per sekundę!"

Tiek operacijų, japonų nuomone, privalo atlikti mašina, kad galėtų vykdyti žmogaus komandas, duodamas jai balsu. Kitaip sakant, tai būtų bėtarpiškas žmogaus ir mašinos dialogas. Japonai užsibrėžė maždaug apie 1990 metus sukurti tokių mašinų pirmuosius elementus.

"Mes priėmėme japonų iššūkį", pasakė Juras Požela šį rudenį spaudos konferencijoje Vilniuje. Mes — tai reiškia tarybiniai mokslininkai, kurių tarpe šioje srityje vienas pirmųjų smuikų priklauso Poželai. Vilniškis pustalaidininkų fizikos institutas, vadovaujamas Juro Poželos, sėkmingai kuria medžiagas, kurios reikalingos tokių mašinų elementams.

Šešiasdešimt metų mokslininkui — pats brandos amžius. Juras Požela ir pats sako, kad tai, ką jis padarė, tėra tik didelio darbo pradžia. Juo labiau, kad Požela turi talentingų pagelbininkų. Vien pustalaidininkų fizikos institute — apie pusantra šimto mokslininkų. Didelis talkininkas jų darbuose yra Vilniaus universiteto fizikinės katedros. Savarankišką tyrinėtojų kelią pradėjo ir didelis būrys įsitarųjų metų universiteto auklėtinųjų, tarp jų — ir Juro Poželos sūnus Karolis. Jis jau yra kelių mokslinių darbų ir dviejų išradimų autorius.

O namuose auga anūkas — taip pat Juras.

Gruodžio 27-ąją Juro Poželos šeima padėjo gėles prie paminklų tėvui, seneliui ir proseneliui Karoliui Poželai, kurie stovi Pakruojuje ir Kaune. Pernaį sukako pen-

KĄ JIE PALIKS

Sakoma, kad gyvenimo ruda — tai apmąstymų metas. Atėjo šis metas ir reakingajai lietuvių išeivijai: vis dažniau tai viename, tai kitame vargais negalais vegetuojančiame dešiniųjų emigrantų laikraštyje sutinkame bandymus apžvelgti ir apibendrinti dipukų nuėitą kelią, vesti rezultatus.

Antai viename 1985 m. kanadiškų "Tėviškės žiburių" numeryje pasirodė simptomatiškas vedamasis, jau pačiu pavadinimu be užolankų klausiantis — "Ką paliksimė?" Kai naujoji pokario ateivija, rašo anoniminis vedamojo autorius, pasiekusi pastovesnio pragyvenimo kraštus, ėmė kurtis, težinojo vieną klausimą, būtent — ką gausime. Prasiđėjo toli gražu nelengvas kovos už būvį etapas. Per ketvertą dešimtmečių ne vienas išeivis — kas stipriau, kas silpniau — prasikūrė, atsistoj ant kojų. Tai — materialine prasme. Na, o kas gi pasiekta dvasinėje plotinėje? Žodis autoriui: "Juk pokarinė mūsų ateivija, taip gausi skaičiais ir talentais, gyvai reiškesi visose dvasinio gyvenimo srityse. Ypač pradžioje jinai buvo labai aktyvi, pilna kūrybinio polėkio".

Tai kas gi nutiko? Kodėl klausime "ką paliksimė" aiškiai juntamos nemažo nerimo gaidos? Juk minėta kova už būvį svečioje šalyje, pabrėžia autorius, "... pareikalavo daug jėgų, bet kūrybinio ateivių polėkio nesužlugdė. Visose dvasinio gyvenimo srityse atsirado pakankamai individualybių bei organizuotos energijos"... Tik reitais atvejais, tvirtina anonimas, kūrybinės jėgos per anksti išseko arba liko sunaikintos atšiauriausių sąlygų. O šiaip — miela malonu: "Ne vienas talentas išsiskleidė ir laimėjo amžiaus grumtynes"...

Tiesą sakant, mes, Lietuvoje, ypatingų pasiekimų reakingosios išeivijos kultūrinėje veikloje lyg ir nepastebėjome. Tendencingai žiūrėte, tuojau pat atsauktų kuris jų, todėl grįžkime prie rūpinimo klausimo.

Atrodytų, belieka dipukams saulėlydžio dienomis džiaugtis sukrautu tokiu šauniu kūrybinio kraičiu, liekančiu ateinančioms kartoms. Vedamojo autorius neskuba (o gal nenori?) atsakyti į šį klausimą. Nustatyti asmeninių kiekvieno žmogaus indėlių nėra sunku, dūsauja jisai. Žymiai kebliau, prisipažįsta, "... apčiuopti bendruomeninį įnašą, ir tai tik tokį, kuris yra išliekamojo pobūdžio"...

Štai čia ir išryškėja pagrindinė širdperšos priežastis — regis, dirbo dipukai išsijuoę, prigaminė dvasinių gėrybių, paliko pilnus aruodus neapykantos ir tulžies kadaiše paliktam gimtajam kraštui, o paveldėtojų beveik ir nėra. Tegū ir tapšnoja dabartinė R. Rea-

kiasdešimt devyneri metai, kai fašistai Kaune sušaudė Juro Poželos tėvą. Gėlių puokštes ten tą dieną sunėšė ir daugelis Lietuvos žmonių.

Gėles Lietuvos revoliucionieriui, įžymiausio Tarybų Lietuvos mokslininko tėvui. Ir jo sūnui...

Balys Bučelis

gano administracija išlikusius "va-duotojus" per petį, tuo sukeldama euforiją lietuviškųjų antitarybininkų gretose, tegū laimina bendram "kryžiaus žygiui" prieš socializmą, tačiau faktas lieka faktu — reacionieriai išeiviai įžengė į paskutinę nykimo stadiją. Galingas amerikietiškas etninių mažumų "lydymo katilas" dirba pilnu pajėgumu. Katastrofiškai mažėja parapijų skaičius, tuštėja šeštadieninės mokyklos, užsidaro laikraščiai, nuolat menkėja veiksmų organizacijos, spartėjančiais tempais nutausta jaunimas — vienintelė ateities viltis. Jau dabar kaip apie kažką nepaprastą dipukų spauda praneša, kad toje ar kitoje išeivių lietuvių šeimoje kalbama... lietuviškai.

"Net ir didžiausios pastangos negali atsispirti laujančioms laiko bangoms", — su kartėliu atsidūsta vedamojo autorius. Ir daro šių išvadą: "Taip, iškeldijaujančios kartos palikimas imponuojantis, bet tai medis, kurio vaisiai nedaug turti sėkly. Jis negali perduoti viso pajėgumo negausiom atžalom"...

Nesiginėdami dėl abejotinos "imponuojančio" palikimo vertės, pastebėsime, jog ne visų tautiečių kūrybinio derliaus laukia visiškai užmarštis. Jau ne vieno išeivijos rašytojo knyga yra tapusi Lietuvos kultūros dalimi. Ir tokių pavyzdžių nuolat gausėja. Lemia autorius pozicija — regresui ar pažangai jis tarnauja. Įnirtingai kovodama su socialistine Lietuva (dėl ko mums nei šilta, nei šalta), reakingoji išeivija pati sau pasirašo nuosprendį. Išėitis, atrodytų, yra — platus kultūrinis bendradarbiavimas. Vis daugiau svetur gyvenančių lietuvių, įveikdami ideologinius prietarus, tai suprantą. Tik tai gali padėti išeivijai, kalbant "Tėviškės žiburių" vedamojo žodžiais, "iškilti virš naikinančiojo laiko pratęsimąją prasmę".

Kazys Bagdonavičius

Trumpos žinutės

— Sujūlėję dešinieji ekstremistai mėgino suorganizuoti masinį kalinių pabėgimą iš Romos kalėjimo. Dabar jame teisiamą didelę grupę neofašistų, kuri yra atsakinga už daugelį kruvinių nusikaltimų.

— Jungtinių Tautų gen. sekretorius rekomendavo JT Saugumo tarybai pratęsti iki 1986 metų birželio 1 dienos JT ginkluotųjų pajėgų taikai Kipro saloje palaikyti mandatą.

— "Kosminis tiltas Minnesota-Maskvą" sujungė per satelitą JAV ir Tarybų Sąjungos vaikus, bendros televizijos programos dalyvius. Programa skirta atminimui Samantha Smith (tragiškai žuvusios JAV moksleivės), kuri karštai siekė taikos, JAV-TSRS tautų draugystės.

— Numatoma, kad ateinančiais metais bus pradėtas leisti naujas JAV komunistų laikraštis. Nutarąta sujungti į vieną du spaudos organus — "Daily World" ir "People World". Pirmas tokio laikraščio numeris turi būti pristatomas prenumeratoriams 1986 m. gegužės 1 dieną.

GERI NAMAI

Viena sparčiai augančių Šiaulių įžymybė tapo miesto inžinierių namai. Dabar šio technikos ir kultūros židinio nariais yra daugiau kaip tūkstantis žmonių — praktiškai kas trečias pramonės įmonių, statybos ir transporto organizacijų specialistas.

— Mūsų namai — tai savotiškas profesionalų klubas, — pastebi inžinierių namų vedėjas Vaclovas Vingras. — Todėl susirenkantiems ieškoti bendros kalbos nereikia. O kad būtų įdomu, kiekvienas stajantis į klubą pateikia kokią nors idėją. Štai tos "idėjų kartotekos" pagrindu ir grindžiame savo veiklą...

Pirmasis inžinierių namų tikslas — padėti šios profesijos atstovams kelti kvalifikaciją, gilinti žinias. Tad netenka stebėtis, kad čia dažnai rengiami seminarai, specialistų dienos, kino lektoriumai, techninių filmų peržiūros. Tokių renginių metu inžinieriai supažindinami su naujaisiais mokslo ir technikos laimėjimais. Dažnai į susitikimus kviečiami žymūs respublikos mokslininkai. Inžinierių namuose veikia kursai, kuriuose galima pasiruošti ir moksliniam darbui. Novatorių paslaugoms — naujaisiais techninė literatūra. Dabar bibliotekos fonduose apie 80 tūkst. tomų knygų.

Nemažiau svarbi ir kita inžinierių namų veiklos sritis — plėsti specialistų politinį ir kultūrinį aktyvumą, rūpintis turiniu jų ir jų šeimų laisvalaikio organizavimu. Čia žmonės buriasi pagal pomėgius. Ar girdėjote apie "Lakišką", "Seinį", "Tramplinkę"? Pasirodo, tai seni lietuvių liaudies šokiai, kurių inžinierių namų etnografinis ansamblis išmoko iš senų Meškuičių, Kurtuvėnų, Raudėnų apylinkių gy-

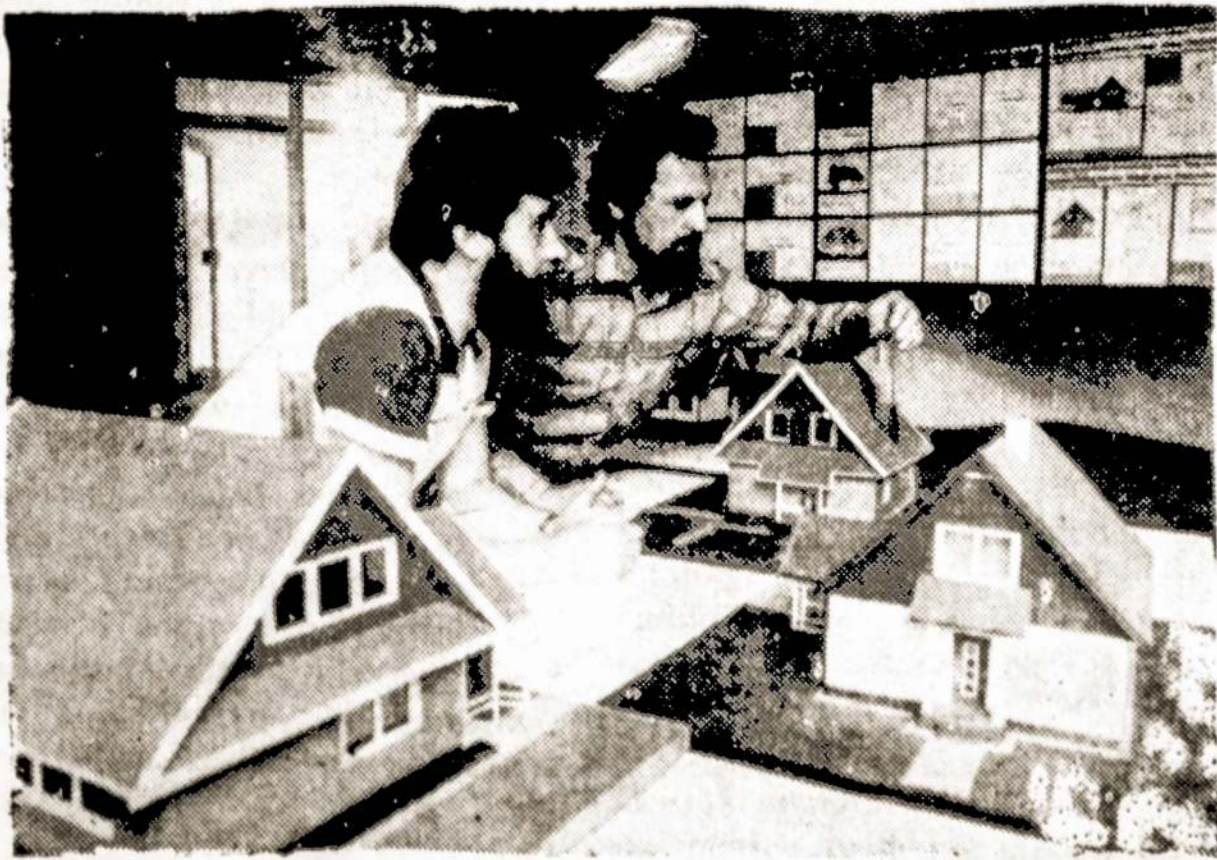
ventojų. O kiek atgaivinta senųjų liaudies melodijų! Daugelį jų ansamblio entuziastai atlieka savo pačių pasidarytomis kanklėmis, lumzdeliais, birbynėmis. Sugrįžę iš vasaros ekspedicijų po Šiaulių apylinkes, ansambliciai nemaža šiame krašte užrašytų dainų perduoda Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institutui.

... Vakarų Sibiras ir Tolimieji rytai, slėpiningi Uralo kalnų takai ir Karelijos miškų proskynos — visa tai pažįstama inžinierių namų turistams. Daugelis jų nesisiskiria su kino kamera, tad sugrįžus iš tolimų kelionių yra ką parodyti draugams. Įdomiai, turiningai laisvalaikį šiuose geruose namuose praleidžia saviveikliniai dailininkai, knygos bičiuliai, choro meno gerbėjai.

Inžinierių namuose yra kelios salės, kuriose rengiamos parodos, o tos parodos būna labai įdomios. Tai ir klubo narių — tapytojų, grafikų kūrybinės ataskaitos, ir profesionalių dailininkų naujaisi darbai, ir įvairių įvairiausių kolekcijų demonstravimas. Šiuo miestu, kuris netrukus pažymės savo 750-metį, istorija, tolima ir artimesne praeitimi, augimo perspektyvomis supažindina architektų parengta paroda. Beje, kuriant naujuosius Šiaulius, nemažai prisideda ir inžinierių namų aktyvistai. Jie pateikė architektams įdomių sprendimų, kaip geriau išplanuoti būsimuosius gyvenamuosius kvartalus, miesto žaliąsias zonas.

Į inžinierių namus ateina vis nauji ir nauji žmonės. Su savo sumanymais, pasiūlymais, pomėgiais. "Idėjų kartoteka" turtėja.

Romualdas Česna

Respublikos kaime statoma apie 100 visuomeninių pastatų. Du trečdaliai jų suprojektavo Kolūkių statybos projektavimo instituto specialistai. Ypač daug projektuojama kaimo visuomeninių centrų kompleksų — kolūkių administracijos patalpų, kultūros namų, ryšių įstaigų po vienu stogu. Tokia kompleksinė statyba leidžia sutaupyti apie 15 procentų medžiagų ir beveik penktadalį pinigų.

M. Baranausko nuotraukoje: instituto mokslinio eksperimentinio skyriaus vyriausiasis architektas G. Lankelis (kairėje) ir vyresnysis architektas R. Kukarskas prie kaimui suprojektuotų pastatų maketų.

4

Kipro Petrausko gimimo 100-osioms metinėms

KUR GYVENO LIAUDIES ARTISTAS

Nuotraukoje: Kipras Petrauskas (kairėje) su pasaulinio garso solistu Fiodoru Šaliapinu.

Pluoštą retų nuotraukų, spektaklių afišų ir programų Kipro Petrausko memorialiniam muziejui padovanojo kaunietė pensininkė Jadvyga Jaugelytė. Daug metų gyvenusi žymaus dainininko kaimynystėje, jo talento gerbėja rinko visa tai, kas susiję su jo gyvenimu ir kūryba. Dabar ji nusprendė, kad geriausia vieta jos kolekcijai — muziejus.

Taip pasielgė ji ne viena. Artėjant Kipro Petrausko gimimo 100-osioms metinėms (gruodžio 22 d.), daug eksponatų muziejui padovanojo dainininko žmona. Lietuvos TSR nusipelnusi artistė E. Žalinskaitė Petrauskienė, žinomi lietuvių kultūros ir meno veikėjai Paulius Galaunė, Virgilijus Noteika ir kiti. Buvusio Vytauto Didžiojo universiteto muzikos fondo muziejus perdavė Ant. Sniečkaus politechnikos institutas.

Muziejus įsikūręs mūriniame name prie pat Ažuolyno, kuriame 1925-1948 metais gyveno Kipras Petrauskas. Namas gražiai suremontuotas, pritaikytas muziejui.

Antrajame jo aukšte — dainininko memorialinis butas. Čia viskas taip, kaip buvo, kai čia gyveno garsusis solistas. Tie patys baldai, ant stalų — jo mėgtos knygos, ant sienų — paveikslai, nuotraukos.

Dvi salės skirtos ekspozicijai.

Dokumentų faksimilės, nuotraukos, spektaklių afišos, kiti eksponatai vaizdžiai pasakoja apie Lietuvos TSR ir TSRS liaudies artisto Kipro Petrausko kūrybos ir gyvenimo kelią.

Pirmieji skyriai atskleidžia šio kelio pradžią — vaikystę rytiniame Lietuvos pakrastyje, dabartinio Ignalinos rajono Ceikinių-Keizių kaime, vargonininkavimo metus Gervėčiuose ir Dusimėnyse, dalyvavimą 1905 metų revoliuciniuose įvykiuose. Primėna dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą Vilniuje vykusius muzikos vakarus, koncertus, kuriuos Kipras organizavo kartu su savo broliu kompozitoriumi Miku Petrausku (1873-1937). Tada jaunojo dainininko balsas įspūdingai nuskambėjo Miko Petrausko operetėse "Kaminkrėtys ir malūnininkas", "Adomas ir Ieva", pirmojoje lietuviškoje operoje "Birutė".

Po to sekė studijos Peterburgo

konservatorijoje, kurioms lėšų surinko Kipro talentu patikėję tautiečiai, debiutas Maskvos Didžiajame teatre, darbas ikirevoliuciniame Rusijoje žymiausiame Peterburgo Imperatoriškajame Marijos teatre. Nuotraukos, amžininkų atsiminimų fragmentai pasakoja apie šio teatro scenoje atliktus vaidmenis. Čia K. Petrauskas susipažino su garsiais rusų dainininkais A. Neždanova, L. Sobinovu ir kitais, su įžymiuoju F. Šaliapinu. Draugystė su juo nenutrūko ir talentingajam dainininkui gyvenant emigracijoje, su juo Kipras Petrauskas dainavo Vokietijos, Ispanijos ir kitų šalių teatruose, taip pat Kaune, kur F. Šaliapinas lankėsi du kartus ir Kauno teatrą pavadino "Kipro Petrausko teatru".

Didžiausias ir turtingiausias skyrius — Kipras Petrauskas Kaune. 1920 metais grįžęs į Lietuvą, buvęs Marijos teatro pažiba daug nuveikė, kuriant profesionalų lietuvių teatrą. Tų pačių metų gruodžio 31 dieną jis jau dainavo pirmajame naujojo teatro spektaklyje — Dž. Verdžio operoje "Traviatoje" (Alfredas).

Mieste prie Nemuno Kipras Petrauskas sukūrė reikšmingiausias savo vaidmenis — Germaną P. Čaikovskio "Pikų damoje", Rada-

Nuotraukoje: TSRS liaudies artisto Kipro Petrausko memorialinis muziejus.

(K. Jurelės nuotraukos)

Vilnius, 1986 m. sausio 2 d.

Didi Motinos meilė vaikui ir žmonijai

(ATŽYMINT BARBOROS KIETIENĖS 100-ĄSIAS GIMIMO METINES)

(Tęsinys)

Tėveliai gavo keturis hektarus žemės galilaukėje, kur žemė krūmokšniais apžėlusai ir akmenimis nusėta. Šiaip taip pasistatė namuką, viename gale gyveno, kitame gyvulius laikė. Namas neturėjo kamino, tad dūmai griaužė akis. Tėvai dirbo nuo anksto ryto iki sutemos, bet teko pusbadžiai gyventi. Skurdas ir nedeckliūs vis beldėsi į duris, buvo nuolatinis vargdienių palydovas.

Tuo pačiu laiku ponų dvarų rūmai spindėjo tarsi pasakiška pilis. Jie didino savo žemių plotus prisiungdami varguolių žemes, kurias iš varžytinių pusdykiai pasiimdavo, o netekusius žemės biednokus paversdavo tikrais ubagais arba savo vergais.

Dar to neužteko, pradėjo pranašauti, kad kils karas, kuris prasidėjo 1914 metais. Pakvipo parako dūmai ir Lietuvoje. Carui prireikė kareivių, turtuoliai išsipirko, o paprasti "muzikai" turėjo eiti į karo tarnybą.

Su didžiausiu sielvartu ir grauždžiomis ašaromis išlydėjo vyrus ir sūnus į karo tarnybą, net nežinodami su kuo jie kariaus, kam tas karas reikalingas.

Išlydėjo savo mylimą vyrą Joną Kietį į karą ir manojį motulė. Paliko apalpusi su penkiais mažais vaikais vargą vargti. Jos paguoda, tai juoda karvytė, kuri gynė šeimą nuo bado, bet ir tą kaizerinis žandaras norėjo atimti. Mama suklupdė visus vaikus apie karvytę ir pati atsiklaupusi maldavo pasigailėti ir palikti maitintojėlę. Žanda-

mesą — Dž. Verdžio "Aidoje", Don Chose — Ž. Bize "Karmen", Lohengriną — R. Vagnerio "Lohengrine" ir daug kitų. Per radiją, koncertuose dainuodavo taip mėgtas lietuvių liaudies dainas. Dažnai gastroliavo.

Muziejuje eksponuojamas Kipro Petrausko gastrolių žemėlapis. Jame strėles iš Kauno veda į Romą, Milaną, Paryžių, Berlyną, Vieną, Stockholmą, Havaną, Buenos Aires, Montevideo ir kitus miestus šiaurės ir anapus Atlanto. Čia pat — užsienio spaudos atsiliepimai apie gastroles, sutartys su garsiausiais pasaulio teatrais, šiuo laikotarpiu įdainuotos plokštelės. Nuotraukose — dainininkas ne tik scenoje, bet ir namuose, su draugais, medžioklėse, kelionėse po Lietuvą.

Turtingas eksponatais ir pokario etapą, meninę ir pedagoginę veiklą Vilniuje parodantis skyrius. Lietuvos sostinėje dainininkas šventė savo gyvenimo 70-metį. Ta proga pastatytoje Dž. Verdžio operoje "Otelo" pats dainavo Otelą!... Retas, unikalus atsitikimas garsiausių pasaulio dainininkų praktikoje. Či iš viso per pusę šimto savo sceninės veiklos metų Kipras Petrauskas sudainavo daugiau kaip 80 partijų, beveik visos jos — pirmaeilės.

Zenonas Mikalauskas

Vilnis, 1986 m. sausio 2 d.

Barbora Kietienė (1885-1966)

ras pasikeikė, pasigavo kelias vietas. Priedui mama dar davė sūrį ir kiek turėjo sviesto. Taip ir išgelbėjo karvytę. Bet tas nebuvo ilgam. Žandaras vis dažnai pristatydavo ir reikalavdavo sūrį ir sviesto, kitaip karvytę išves.

Motina, kaip ir daugelis kitų, daug vargo ir nepriteklaus patyrė kaizerinės okupacijos laiku. Palaidojo sūnų Andriuką. Susirgo kiti vaikai ropšėmis. Reikėjo žemę dirbti, vaikus gelbėti, o tą prakeiktą duoklę nors iš panagių krapštyk, bet kaizeriniui okupantui atiduok.

Vertėsi kaip išmanydama, o duonėlės vis trūko. Vieną dieną pašaukė didžiuosius (jų tarpe buvau ir aš, nors ėjau 4 metus), uždėjo tarbelę ant mažų pečių ir su ašaromis akyse išleido paubagauti, paprašyti duonos, nes mes į piemenis dar netikome.

Motina iš kur tai gavo žinią, kad tėvas sužeistas ir patekęs į vokiečių nelaisvę. Karui pasibaigus, tėvas grįžo ir papasakojo, kokias kančias jam teko pakelti būnant nelaisvėje.

Karai ir baisi kaizerinė okupacija vertė žmones susimąstyti, o čia 1917 m. Rusijoje įvyko proletarinė revoliucija, kuri tarsi perkūnija sudrebino žemę, kad nuo jos paviršiaus reikia nusikratyti ponus, skriaudėjus ir tuo būdu baigti broližišką karą ir žmonių ašaras. Kad visiems laikams užviešpatautų taika žemėje.

Rusijos proletarinė revoliucija ilgus metus brendo, įžiebė ugnelę ir kitų tautų širdyse. Pasiekė ir mūsų tautą, mūsų kraštą. 1918-19 metais, ilgai puoselėta ir laukta, atėjo kaip geriausia viešnia proletarinė revoliucija, atnešdama ant savo sparnų darbo liaudžiai laisvę, lygybę, saulėtą rytojų.

Džiaugsmas neilgai tęsėsi. Buržuazija užgniaužė tarybinę santvarką ir vėl buvo uždėtas ponų jungas ant darbo žmonių pečių.

Sugrįžus tėvui iš nelaisvės, vaikai jau buvo šiek tiek paūgėję. Motina džiaugėsi, kad vėl visi gyvensime po vienu stogu.

Nežiūrint, kiek buvo dėta pastangų gyvenimo pagerinimui, bet vis visko trūko. Vaikai išėjo tarnauti pas bučes, siekiant tuo bū-

SVEČIUOSE GIMTOJOJE ŽEMĖJE

Rugpjūčio 4 d. paskambino miela profesorė Domicilė Mikalauskaitė ir pakvietė vykti į Trakus. Su dideliu malonumu pasiūlymą priėmėme ir skubiai išsirengėme kelionei. Vyko visos trys sesutės Eidukaitytės ir aš. Profesorė šauni vairuotoja, tai už pusvalandžio jau buvome Trakuose. Nuvykus, sumanėme laivu plaukti į pilį. Pasidalinome į dvi grupes. Laivu vykome Elenytė, Onutė ir aš, o profesorė ir Birutė ėjo per tiltą. Beplaukdamos laivu, darėme nemažai nuotraukų, kurios puikiai vaizduoja pilį iš toli.

Trakuose buvau pirmą kartą, tad viskas įdomu. Trakai gražūs ir įdomūs ne tik savo garbinga praeitimi, bet ir reto grožio gamta. Sakoma, kad Trakai esą populiariausia Lietuvos vieta.

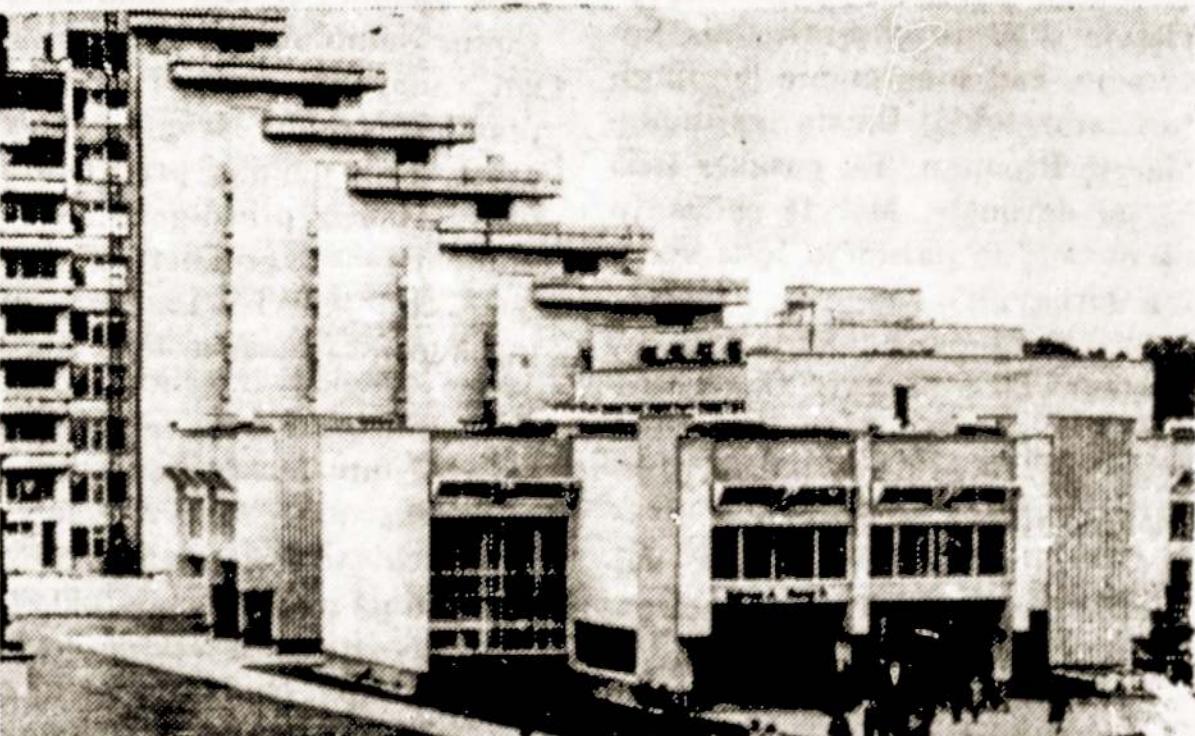
Graži ir atjaunėjusi Trakų pilis sutinka svečius. Ją atstatė rūpestingos tarybinių restauratorių rankos. Visiškai atkurti centriniai rūmai, baigiama tvarkyti gynybiniai bokštai ir sienos. 1962 metais atidarytas Trakų istorinis muziejus, kuris supažindina lankytojus su Trakų pilies, miesto ir apylinkės istorija. Sukaupiti archeologiniai radiniai, įvairūs ginklai, buities ir kultūros reikmenys.

Ištisą dieną vaikščiojome po pilį, fotografavome pačias įdomesnes vietas. Profesorė D.M. užkvietė užsukti į Trakų "Nendrės" restoraną. Papietavusios ir pailsėjusios dar sustojome puikiam pilies menėje, kur viduramžiais kunigaikščiai priiminėdavo svečius. Dabar ten įrengta koncertų salė. Koncertuota iš Vilniaus ir kitur atvykę profesionalūs liaudies instrumentų ir kameriniai orkestrai bei atskiri atlikėjai.

Apie 5 val. grįžome į Vilnių. Trakai nuo Vilniaus vos 27 kilometrai. Kelias asfaltuotas, važiuo-

du padėti tėvams. Atėjus mokslo metams, negalėjo laiku pradėti lankyti mokyklos, tad mus vis lydėjo atsilikimas. Nelengva buvo pasivyti tuos, kurie jau visą mėnesį mokėsi.

(Bus daugiau)

Kasmet Druskininkų kurortas priima apie šimtą tūkstančių darbo žmonių iš įvairių Tarybų šalies respublikų. Čia veikia didžiausias Tarybų šalyje purvo gydyklų kompleksas, kuris per metus gali teikti pusantro milijono procedūrų. Poilsiautojus vilioja gydymosi fizikultūros parkas su kaskadomis, rusiška ir suomiška pirtimis, sporto aikštelėmis.

Vėlyvas rudo Druskininkuose yra savotiškas žemdirbių sezonas. Po vasaros darbymečio čia suvažiuoja mechanizatoriai, laukų ir fermų darbuotojai. Tarpkolūkinė "Eglės" sanatorija vienu metu priima tūkstantį poilsiautojų.

V. Gulevičiaus nuotraukoje: Druskininkų purvo gydykla.

ti gana patogų.

Sugrįžusios radome kvietimą apsilankyti pas Konstanciją Paradauskiene. Nuvykusios susitikome su Onute Puteikyte, revoliucinio judėjimo dalyve, Filomena Petruševičiene. Nuotaikingai praleidę vakarą, grįžome į namus sušlapusios, nes lietus smarkiai pylė. Pirmiausia palydėjome Onutę į namus, po to mudvi su Birute skubėjome į butą.

Rugpjūčio 5 d. dar kartą atvyko mano jaunų dienų draugės, buvusios mokytojos, dabar pensininkės. Pasikalbėjome apie įvairius pergyvenimus ir prisiminėme gražiąją jaunystę. Neliko neprisiminti ir karo audringi pergyvenimai. Papietavus ir atsiveikus su jomis, vykome į žaliuosius ežerus. Šikart mus savo automašina vežė "Raudonojo Kryžiaus" gydytojas Vladas Bernadišius (jo žmona garsaus širdies chirurgo A. Marcinkevičiaus sesuo). Važiuojant užvežė parodyti Jeruzolimkoje bažnyčių, personalinių pensininkų pensionatą, Lietuvos TSR Mokslų akademijos miestelį Verkiuose ir mokslininkų rūmus, kuriuose padariau nemažiau nuotraukų.

Pravažiavome Santariškių ligoninių miestelį. Apžiūrėjome žaliuosius ežerus. Mūsų vadovas, gerbiamas gydytojas pakvietė mus į valgyklą valgyti šašliką, tai gruzinų tautiškas valgis. Gaila, mažai buvo galima įkasti.

Grįždami apžiūrėjome Valstybinio Vilniaus V. Kapsuko universiteto naują miestelį su studentų bendrabučiais. Universitetui 1979 metais suėjo 400 metų. Universiteto kieme yra medžio skulptūros "Varpas" su užrašu "400 metų" ir Lenino su Kapsuku skulptūra. Prie jos padarėme keletą nuotraukų.

Grįždami sustojome prie gydytojo namo, kurį supa daugybė įvairių gėlių. Jo dukra paskynusi puokštę mums įteikė, o gydytojas mus apdovanojo vakarykščiai pagauta šviežia žuvimi. Šios šaunios kelionės nepamiršiu ilgai ilgai.

(Bus daugiau)

Julija Marazienė

ST. PETERSBURG, FLA.

Klubo narių susirinkimas

Gruodžio 7 d. įvyko Lietuvių Piliiečių klubo narių susirinkimas. Jį atidarė pirm. S. Kuzmickas ir pranešė, kad turime svečių iš Čikagos — "Vilnius" redaktorių S. J. Jokubką ir jo žmoną Onutę. Stasys pasveikino dalyvius nuo savęs ir nuo čikagiečių, palinkėjo viso gero visiems.

Rašt. Aldona Aleknienė perskaitė praeito susirinkimo protokolą, kuris priimtas kaip skaitytas. Finansų sekretorė Mary Brennan išdavė sklandų raportą iš finansinio stovio. Iždininkė Bronė Vaitkienė su jos raportu sutiko.

Pirmininkas pranešė, kad klubas tvarkosi labai gerai ir visi darbai atlikti taip, kaip klubas nutarė. Ačiū visiems už gerai atliktą darbą.

Nauja valdyba 1986 metams

Pirm. S. Kuzmickas, vicepirm. Juozas Dobrow, užrašų rašt. Mary Brennan, ižd. Millie Repečka, maršalka Lee Orand; tarybos nariai — direktoriai: Povilas Alekna, Helen Šarkiūnienė, Jonas Gresh, Pranas Budrionis, Emilija Orand. Vyr. šeiminkė — Violeta Kuzmickienė, pagelbininkės: Stella Daraška ir Helen Habala. Baro gospadorius Feliksas Habala, pagelbininkas Pranas Budrionis; korespondentai: "Laisvė" rašys Vera Budrionienė, "Vilniai" Stasys Kuzmickas.

Papietavus, žinių pranešėja Aldona Aleknienė pakartojo, kad turime svečių iš Čikagos — "Vilnius" redaktorių Stasį Jokubką ir jo žmoną Onutę, taipgi turime svečių iš Kenosha, Wis., Michigano, Massachusetts ir nemažai vietinių.

Programa

Po susirinkimo ir pietų pirmininkas pakvietė viešnių iš Kanados Onutę Vaičiulienę (Juozo Vaitkaus sesutę) tarti žodį kitą. Ji, pasveikinusi dalyvius, pasakė, kad labai nuotaikingai leidžianti laiką, bet jau išsilgusi ir savų namų.

Vėliau pakviestas "Vilnius" redaktorius Stasys Jokubka. Jis pasakė išsamią kalbą ir dar kartą pasveikino dalyvius. Savo kalboje jis pažymėjo, kad mūsų St. Petersburgo kolonija stovi antroje vietoje skaitytojų sąraše. Jis pažymėjo, kad mes esame laimingi, turėdami tokią šaunią vartininkę Marytę Brennan. Tai pasakęs įteikė jai dovanėlę. Marytė padėkojo už dovaną ir pažadėjo tęsti vedamą darbą.

St. Kuzmickas sudainavo dvi dainas. Vieną paskyrė Onutei Jokubkieni, kitą Stasiui. Dainos skambėjo gražiai, už tai gavo nemažai katučių.

Choras sudainavo penkias dainas. Mokytoja Helen Janulytė paskyrė dvi dainas Jokubkoms: Per tėviškės žemę ir Keliaujame su daina. Taipgi palinkėjo, kad jie abu nuotaikingai praleistų atostogas ir gerai pailsėtų mūsų gražioje Floridoje. Stasys padėkojo už dainas ir linkėjimus.

Choras labai gražiai padainavo ir dalyviai nesigallėjo aplodismentų. Tas rodo, kad dalyviai myli mūsų choro dainas.

Pirmininkas dėkojo svečiui už svarbią kalbą, choro mokytojai ir nariams už dainas; šeiminkėms

Violeta Kuzmickienei, Stelai Daraškai ir Helen Habalai už pagaminimą skanaus maisto ir visiems darbininkams už gerai atliktą darbą, o dalyviams už gausų atsilankymą.

Choro narė Helen Dobrow pergyveno labai rimtą operaciją. Jai teko pagulėti ligoninėje net tris savaites. Juozas Eleną jau parsivežė į namus. Dabar ligonė pavaliai sveiksta namuose. Linkiu jai sėkmingo pasveikimo ir grįžti dainuoti į chorą.

Choro susirinkimas įvyko gruodžio 6 dieną

Pirm. S. Kuzmickas atidarė susirinkimą ir vedė tvarką. Buvusi sekretorė Vera Bunkienė neperdavė protokolų knygos, tai naujai išrinkta sekretorė Aldona Aleknienė negalėjo perskaityti praeito susirinkimo protokolo. Finansų sekretorė Millie Repečka išdavė išsamių raportą, o iždininkė Stella Daraška su juo sutiko.

Pirmininkas pranešė, kad choro repeticijos įvyksta penktadienį, nariai gausiai lankosi. Ypač pažymėtina, kad nariai labai pavyzdinčiai sugyvena. Choro mokytoja H. Janulytė dėkojo choro nariams už skaitlingą lankymąsi į repeticijas. Choras dainuoja kiekvieną šeštadienį. Darbas didelis ir nelengvas, bet žinant, kad atliekamas gražus kultūrinis darbas, tai, rodos, nėra taip sunku. Mokytoja sumckina ne tik chorą, bet ir solistus, duetus, trio ir taip toliau. Be to, ji gauna naujas dainas iš Lietuvos ir jas perduoda mums. Esu dėkingas mokytojai už tokį puikų darbą, o choro nariams už šaunią kooperaciją.

Valdyba 1986 metams

Pirm. Stasys Kuzmickas, prot. sekr. Aldona Aleknienė, fin. sekr. Jonas Gresh, ižd. Stella Daraška, dainų tvarkymo komisija: Helen Janulytė, Stella Daraška, Stasys Kuzmickas; korespondentai: "Laisvės" Vera Bunkienė, "Vilnius" Stasys Kuzmickas.

Lapkričio 30 d. įvyko sėkmingas choro parengimas. Salė buvo kupina svečiais. Programą pildė Cekoslovakų choras. Jie dažnai mus aplanko ir palinksmina gražiomis dainomis. Jų puikiam chorui vadovauja Jerry Hanacek, o pianinu palydi Helen Janulytė. Tiesa, prie puikios programos ir mūsų choras prisidėjo su dviem dainomis — "Let There Be Peace on Earth" ir "Viva Lamut". Smagu, kad mes labai gražiai sugyvename su čekais ir veikiame kartu. Esame dėkingi čekų ir mūsų chorų vedėjoms-mokytojoms.

Didelis ačiū šeiminkėms V. Kuzmickienei, S. Daraškai, Helen Habalai už pagaminimą tokio skanaus maisto ir iškepinimą kalakutienos; taipgi chorams, kartu ačiū svečiams už gausų atsilankymą.

Chorą parėmė Mary ir Matte Saric \$40, Emilija Dūdienė \$20, John ir Isabel Sceny \$30, Margaret Klishas \$10, Cherley ir Ottie Glinkas \$20, William ir Helen Fremant \$20, Jack Pecek \$10. Visiems didelis dėkui už aukas.

Draugijos narių susirinkimas

Gruodžio 14 d. įvyko Lietuvių Draugijos susirinkimas, kurį ati-

darė draugijos pirm. Stasys Kuzmickas ir pranešė, kad mirė kanadietė Valerija Masienė. Paprašė narius atsistoti ir minutės tylą pagerbti mirusios draugės atminimą.

Raštininkė Bronė Vaitkienė perskaitė protokolą, kuris buvo priimtas. Finansų sekr. H. Šarkiūnienė išdavė raportą. Ižd. Juozas Vaitkus jį užgyrė.

Pirmininkas pranešė, kad turime svečių iš Čikagos — "Vilnius" redaktorių Stasį Jokubką ir jo žmoną Onutę. Svečias pasveikino visus ir pagyrė, kad turime skaitlingą kuopą ir chorą.

"Vilnius" vartininkė Mary Brennan pranešė, kad vajuos eina gerai. "Laisvės" vartininkas Povilas Alekna pranešė, kad "Laisvė" dar daug metų gyvuos ir prašė atnaujinti prenumeratas ir laikraštį paremti finansiniais.

Draugijos valdyba 1986 metams: pirm. Jonas Milleris, prot. rašt. Aldona Aleknienė, fin. sekr. Helen Šarkiūnienė, ižd. Povilas Alekna, knygius Pranas Budrionis, "Vilnius" korespondentas Jonas Milleris. "Laisvės" — Vera Budrionienė.

Papietavus, žinių pranešėja Aldona Aleknienė pranešė, kad turime svečių iš Čikagos Onutę ir Stasį Jokubką, Helen ir Viktorą Thomas bei jų sūnų iš Kalifornijos ir daug vietinių.

Programa

"Vilnius" redaktorius Stasys Jokubka pasakė labai gražią kalbą ir prašė, kad kuo ilgiau mes išlaikytume draugiją bei chorą; perdavė linkėjimus nuo savęs ir čikagiečių.

Choras sudainavo penkias dainas, kurias labai gražiai skambėjo. Už tai didelis ačiū mokytojai H. Janulytei, kad taip gražiai sumokina.

Jaučiu parcią padėkoti kalbėtojai už puikią kalbą, Pranui Bunkiui už pavaišinimą tvirtesniu, taipgi dainininkams ir darbininkams už puikų darbo atlikimą, šeiminkėms Violeta Kuzmickienei, Helen Habalai, Stelai Daraškai už skanių pietų paruošimą, taipgi publikai už gausų atsilankymą.

Adelė Klimavičienė užmokėjo duoklę ir \$10 apdovanojo draugiją. Dėkui už paramą.

Gruodžio 13 d. choras surengė puotą pagerbti Onutę ir Stasį Jokubką. Sudainavo daug dainų. Pakvietė choro rėmėjus T. ir J. Lukus, B. ir J. Vaitkus, B. Businger. Turėjau daug malonumo susipažinti su H. ir V. Thomas sūnumi, tai jaunas, gražus vaikinys.

Pirmininkas padėkojo choris-tams ir mokytojai H. Janulytei už dainas, šeiminkėms V. Kuzmickienei, H. Habalai, S. Daraškai už skanių valgių pagaminimą. Už salės išpuošimą didelis ačiū M. ir L. Grant, H. ir F. Habala, V. ir S. Kuzmickams, J. Dobrow, B. Businger, S. Daraškai, A. ir V. Thomas.

Po \$20 chorą apdovanojo: O. ir S. Jokubkos, T. ir J. Lukai, V. Thomas. Didelis ačiū jiems.

Ligoniai

Dar sunkiai serga choro narė — dainininkė Helen Dobrow. Taipgi dar pilnai nesusveiko, H. Šarkiūnienė, o senas choristas Pranas Bunkus jau susveiko, žada grįžti dainuoti chore. S. K.

GALECKAI GRĮZO Į BRAZILIJĄ

Drg. Kazys Galeckas ir jo sūnuo Walteris lapkričio 15 d. atvyko iš San Paulo, Brazilija, aplankyti sergančią sesutę Adelę Galeckaitę Copin. Jie tikėjosi, kad ligonė grįš iš ligoninės dar jiemis besisvečiuojant Čikagoje, bet taip nebuvo — ligoninėje Adelė susirgo plaučių uždegimu, tad jai teko ten pasilikti ilgesniam laikui. Nugalėjusi tą ligą, kas tai įsimetė į koją, tas vėl sutrukdė, ir rašant šią žinią, Adelė dar randasi ligoninėje, nors gydytojas sako, kad ji pasveikusi galės praleisti šventes namie.

Mieli jos lankytojai — giminaičiai turėjo grįžti į namus, nes jų laukia atsakingi darbai. Jie žadėjo vasarą vėl grįžti ir pasisvečiuoti pas sesutę.

Teko trumpai sušnekti su svečiais. Jie sakė, kad Brazilijoje siaučia nedarbas, kai kur ir skurdas. Kada žmonės žiūri badui į akis, pasidaro plėšrūs. Vagystės ir plėšikavimai labai išsiplėtojo.

Svečiai apleido Čikagą gruodžio 11 dieną. Linkime jiems sėkmingos kelionės, o mielai Adelei greitai ir visiško pasveikimo. V-tė

"VILNYJE" LANKĖSI ADVOKATAS V. TARUTIS

Senesnės kartos "Vilnius" skaitytojai gerai prisimena buvusį šaunų solistą, operetėse dažnai vaidinusių Vytautą Tarutį. Jaunose dienose jis labai mėgo dainas. Baigęs teisės mokslus jis apleido Čikagą ir kaip tai dingio.

Gruodžio 16 d. Vytautas apsilankė "Vilnius" redakcijoje ir pasakė, kad negalys pravažiuoti pro Čikagą, neaplančęs senų draugų, bičiulių. Jis dabar gyvena Bemidje, Minnesota, ten turi virš 600 akrų ūkį, kurį tvarko jo atžalynas, o jis pats verčiasi advokatūra. Išauklėjo ir išmokslino du sūnus ir tris dukras. Taipgi turi namus Floridoje, kur virš mėnesio jau gyvena jo žmona, o jis dabar vyksta ir ten išbus visą žiemą. Jo adresas Floridoje: V. Tarutis, 1209 S.E. 22nd Pl., Cape Coral, Fla. Telefonas (218) 574-5562.

Buvo labai malonu su juo pasikalbėti ir prisiminti tuos laikus, kai jis taip gražiai veikė su mumis. Dėkui jam už vizitą, o jo seniems pažįstamiems, kurie dabar gyvena Floridoje, reikėtų apsilankyti pas seną dainininką ir gerą lietuvį. Vilnietė

A. POVILONIS NESVEIKUOJA

Drg. Antanas Povilonis paskambino telefonu į "Vilnius" raštinę ir prašė įdėti sveikinimą su Žiemos šventėmis ir Naujais metais. Apgailestavo, kad negalėjo asmeniškai tai padaryti, nes dėl silpnos sveikatos nebepajėgia vairuoti automobilos. Dažnai lanko ligoninę bei gydytojus. Kojos smarkiai patinusios. Bekalbėdamas priminė, jog esąs tiek laimingas, kad netenka daug skausmo kentėti, tik jėgos labai susilpnėjo.

Linkime Antanui atgauti sveikatą ir vėl būti veikliam kaip buvo iki šiol. NDS

-- Svogūnas ne tik prieskonis, bet ir vaistas.

P.S. Šia proga noriu pasveikinti ir palinkėti laimingų Naujųjų metų visiems vilniečiams. Lai būna taika visame pasaulyje!

S. Kuzmickas

Vilniai, 1986 m. sausio 2 d.

"VILNIES" \$20,000 FONDAS

(Aukos gautos nuo 1985 m. spalio 8 d. iki gruodžio 6 d.)

\$100.00

Frank Mankousky — McLean, Va.
Antoinette Gerdus — Washington, Ill., atminimui brangios draugės Millie Kancere.

Frank Ulinskas — Southgate, Mich.

Nellie Venta — Richmond Hill, N.Y., prisiminimui mirusio vyro Povilo Ventos.

\$50.00

Elizabeth Repshis — Dorchester, Mass.

F. Kirvela — Lincoln Park, Mich.

J. Broga — Grand Bend, Ont., Canada.

K. Thomas — Johnson City, N.Y., 86 m. gimtadienio proga.

\$30.00

Julia Druzas — Norwood, Mass.

\$25.00

J. Miller — Seminole, Fla.

Lillian Novak — St. Petersburg, Fla.

Ks. Kaross — San Leandro, Calif.

M. Baltulionytė — San Leandro.

M. Mozuraitienė — San Leandro.

Violet Taraškienė — San Leandro.

S. Yurewitz — Ft. Lauderdale, Fla.

Mary Walaitis — Clearwater, Fla.

\$20.00

Bronė Kershis — Cambridge, Mass.

L. Tvaska — Gulfport, Fla.

Ona Čepulienė — Brooklyn, N.Y.

Mary Ginet — Santa Clara, Calif.

Petronė Malinauskas — Chicago.

\$15.00

Sophie Gudeliauskas — Collinsville, Ill.

\$10.00

A. Klimavice — St. Petersburg, Fla.

A. Dočkienė — Cicero, Ill.

Mary Digles — Palos Park, Ill.

A. Kodis — Dorchester, Mass.

Matilda Roge — Detroit, Mich.

George Kodis — Windsor, Can.

Antanina Staskus — Palo Alto, Calif.

Geras Draugas — Willow Springs, Ill.

F. Rimdžius — Cicero, Ill.

W. Dūda — St. Petersburg, Fla.

V. Repečka — Kenneth City, Fla.

Bill Malin — Brooklyn, N.Y.

M. Didier — Niles, Mich.

M. Raila — Hemet, Calif.

\$5.00

Ann Peters — Chicago.

Eva Senkus — Chicago.

Elizabeth Narak — St. Louis, Mo.

Adelė Budris — St. Petersburg.

Eva Valley — St. Petersburg, Fla.

Jos. Skema — Sterling Hts., Mich.

Pat Stackwell — Detroit, Mich.

P. Zline — Sun City, Calif.

Julius Urbikas — Chicago.

A. Vasaris — Livonia, Mich.

Anna Jacobs — Chicago.

Pauline Miller — Scottville, Mich.

Adele Pakall — Tallahassee, Fla.

John Strich — Kenosha, Wis.

John Kulbokas — Milwaukee, Wis.

\$3.00

Draugas

Estelle Bogden — Chicago.

Marcella Wassel — Chicago.

Dabar gauta\$1,169.00

Nuo ankščiau 1,961.97

Iš viso\$3,130.97

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie mūsų \$20,000 fondo. Adm.

Mirė LDS nariai

Nuo rugpiūčio 28 dienos iki rugsėjo 27 d. mirė šie LDS nariai:

Mary Imbtas Swazey, sulaukusi 90 m. a., 142 kuopos narė, Pittsburgh, Pa.

Margaret Ciabotti, 94 m. a., 7-tos kuopos narė, Wilkes Barre, Pa.

Della Brown, 69 m. a., 37 kuopos narė, Wilmerding, Pa.

VAGIA EGLAITES

Čikagoje, Bridgeporto kolonijoje, lietuviams gerai žinoma "Tony" maisto krautuvė (32nd St. ir Halsted) po Padėkos dienos atvežė vežimą eglaičių ir iškrovė kieme. Sekančią dieną, kai patikrino, trūko 14 eglaičių. Rasta tvora išlaužta ir išneštos eglaitės, dar nepėjus nei vienos parduoti.

ŠAUNUS ATŽYMĖJIMAS DIDŽIOJO SPALIO REVOLIUCIJOS

JAV-TSRS draugystės draugijos komiteto Čikagos skyrius buvo suručęs masinį Didžiojo Spalio revoliucijos 68-ųjų metų minėjimą lapkričio 10 d. North Park College auditorijoje. Oras buvo nepalankus, bet atsilankė gana daug žmonių. Šį kartą lietuvių buvo kiek mažiau, gal dėl to, kad dieną prieš tai jie patys turėjo suruošę minėjimą.

Programą atidarė tarybos pirmininkas Larry McGurty ir priminė, kad bus prisiminta narsioji taikos nešėja mergaitė Samantha Smith, kuri žuvo kartu su jos tėveliu Arthur Smith lėktuvo nelaimėje. Dalyviai sustoję pagerbė jų atminimą.

Vėliau pristatė smuikininką, kuris vykusiai griežė smuiku. Jis pasirodė keliais atvejais. Pirmame pasirodyme atliko 5 numerius, antrame — 3. Tai reto lygio smuikininkas, kuriam dalyviai nesigailėjo aplodismentų.

Buvo pristatyti šeši jaunuoliai, dalyvavę Tarybų Sąjungoj jaunimo festivalyje. Jie atpasakojo, ką jaunimas pasižadėjo dirbti siekiant išlaikyti taiką pasaulyje.

Minėjime sukelta \$1,700 vedimui kovos prieš karo rengėjus. Komitetas aiškino, kad nemažai dalyvių naujai įstojo į JAV-TSRS draugystės draugiją, užmokėdami

\$10 narinę duoklę.

Pagrindinė kalbėtoja buvo Marilyn Bechtel, "New World Review" redaktorė. Ji aplankė beveik visas šalis, kur jau veikia socialistinė sistema, ir susipažino su jų gyvenimu. Tad savo kalboje ji sužymėjo daug svarbių įvykių tose šalyse ir priminė, kad jos visos stovi už taiką.

Prieš programos pabaigą, pirmininkas pažymėjo, kad minime ne tik Spalio revoliucijos 68-ąsias metines, bet ir 52 metų sukaktį nuo JAV-TSRS diplomatinė ryšių užmezgimo, be to, 42-ąsias metines nuo JAV-TSRS draugystės draugijos susiorganizavimo.

Visos sukaktys tinkamai atžymėtos masiniame mitinge lapkričio 10 dieną. **Vilnietė**

GRAZI PADEKA

Darbščioji draugė Onutė Jokušauskienė-Jacobs gavo laišką nuo našlaičių priežiūros organizacijos "Misericordia Heart of Mercy", 2916 W. 47th St., kuriame dėkoja už prisiųstas dovanas. Onutė pati iš įvairių medžiagų pagamino žaislines katytes ir šuniukus, viso labo 700, ir juos padovanojo mirties įstaigos našlaičiams.

Negaliu nepažymėti, kad miela Onutė jau prašokusi devintą dešimtį, bet savo darbus pralenkia daugelį jaunuolių. Tai reto darbštumo moteris. **Vilnietė**

Mirė lietuviai

— Lapkričio 18 d. mirė Aleksandra Petrokaitė Sidlauskienė, sulaukusi 94 m. a. Gimė Lietuvoje, Tauragės rajone, Kaltinėnų apylinkėje, Kanapukų kaime. Šioje šalyje išgyveno 51 metus. Liūdi dukros ir jų šeimos.

— Lapkričio 19 d. mirė vienuolė Helen Martinkus. Palaidota lapkričio 23 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Lapkričio 19 d. mirė vienuolė Magdalena Mačiulionis, sulaukusi 69 m. a. Palaidota lapkričio 21 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Lapkričio 22 d. mirė Ona Zakaruskaitė Lenkauskienė, sulaukusi senatvės. Gimusi Lietuvoje, Sidabravoje. Liūdi duktė ir jos šeima. Palaidota lapkričio 26 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Lapkričio 24 d. mirė Alex Brinas, sulaukęs 42 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno virš 37 metų. Liūdi motina, brolis, keturios seserys ir jų šeimos. Palaidotas lapkričio 27 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Lapkričio 29 d. mirė Jadvyga Koliene, sulaukusi senyvo amžiaus. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 36 metus. Liūdi du sūnūs ir jų šeimos, Lietuvoje brolis Morkūnas ir šeima bei kiti giminių. Palaidota gruodžio 2 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Gruodžio 1 d. mirė Irena Paulavičiūtė Cokinis, sulaukusi 50 metų amžiaus. Gimė Lietuvoje, Mažeikių apskr., Židikų valsč., Padarbių kaime. Šioje šalyje išgyveno 36 metus. Liūdi motina, vyras, trys dukros ir daug giminių. Palaidota gruodžio 4 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Gruodžio 2 d. mirė Ona Kalavinskienė, sulaukusi senatvės. Gimė Lietuvoje, Vilkaviškio apskr. Amerikoje išgyveno 35 metus. Liūdi sūnus, keturios dukros ir jų šeimos. Palaidota gruodžio 4 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Gruodžio 3 d. mirė Stefanija C. Juško, sulaukusi 79 m. a. Gimė Čikagoje. Liūdi du sūnūs ir jų šeimos. Palaidota gruodžio 7 d. Kazimierinėse kapinėse.

ATŽYMĖS GRAZIĄ SUKAKTĮ

Besikalbant su Joy Wainor apie laikraščio prenumeratos atnaujinimą, ji prisiminė, kad laikas greitai bėga, girdi, gruodžio 28 dieną jau bus 25 metai, kai mudu su

Ben Wainoriu sukūrėme šeimos židinį.

Šia proga noriu jubiliatams palinkėti ilgo ir laimingo gyvenimo, kartu priminti, kad Joy Wainoris-šešėlytė, kaip ir jos mirę tėveliai, ne tik skaito "Vilnį", bet ir nuoširdžiai ją remia.

Nellie De Schaaf

Su Naujaisiais Metais

Sveikinu visus gimines, draugus, pažįstamus Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje. Linkėdama visiems sveikatos ir laimės gyvenime. Taipgi kad būtų taika pasaulyje.

VIOLET TARASKIENĖ
San Leandro, California

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

SVEIKINAME SAVO GIMINES ŠIOJE ŠALYJE ir TARYBŲ LIETUVOJE, TAIPGI ASMENINIUS ir IDEJOS DRAUGUS.

Linkime visiems geros sveikatos, ištvermės jų darbuose.

Lai ateinantieji metai teikia laimę ir džiaugsmą, daug saulėtų dienų. Lai žydi pastovi taika ir draugiškas visų tautų sugyvenimas.

MINNIE + VIDI YUDEN
Mountain Home, Ark.

NELLIE CFRE
Hot Springs, Ark.

Su žiemos šventėmis ir Naujaisiais metais

Sveikiname visus gimines ir draugus Lietuvoje ir Amerikoje. Linkime geros sveikatos ir daug sėkmės 1986 metais kovojant už taiką pasaulyje.

JOANA GRIGAS ir šeimai

A. LITVINAS DAUG GELBSTI LAIKRAŠČIUI "VILNIS"

Laikraštis "Vilnis" turi daug nuoširdžių rėmėjų, kurie savo darbu ir duosnumu daug prisideda prie laikraščio išleidimo, bet, rodos, duosnumu ir darbštumu niekas nepralenkia Antano Litvino. Jis jau šiame laikraščio vajuje pamokėjo virš tūkstančio dolerių už naujas ir senas prenumeratas.

Dar daugiau, Antanas nuo 1981 metų dirba prie laikraščio "Vilnis" paruošimo paštui ir už tą darbą neima jokio atlyginimo. Prieš, jis dažnai apžiūri "Vilnies" pastatą, kad kas nebūtų netvarkoje.

Jei "Vilnis" turėtų daugiau tokių pagelbininkų ir rūpestingų draugų, tai jos ateitis būtų ilgam užtikrinta.

SVEIKINIMAS IŠ FLORIDOS

Nellie De Schaaf gavo laiškus nuo S. J. Jokubkas. Jis rašo: "Laiką leidžiam nenuobodaudami: kaitinamės saulėje, meškeriojame, lankome pažįstamus. Iki pasimatymo Chicagoje. S. J. Jokubka"

NESVEIKUOJA J. URBİKAS

Kurį laiką mūsų sveigose nesimatė drg. Juliaus Urbiko. Teko sužinoti, kad jį vargina kojoje įsimetęs kraujo krešulys. Jam teko ir pagulėti ligoninėje.

Smagu pažymėti, kad pastarųjų metų laikų jis žymiai susveiko ir pavojus sumažėjo. Tikimasi greitai laiku jį matyti sveikųjų tarpe.

Linkime Julijui visiško pasveikimo, nes eilė organizacinių darbų laukia jo. **Vilnietė**

Ilgiausio amžiaus ir geriausios sveikatos Tau, mielas ir brangus Antanai! **NDS**

MORTULĖ MARQUARDT IŠSIILGUSI DRAUGIŲ

Kurį laiką drg. M. Marquardt niekur negali išeiti. Kai ją aplankai, ji skundžiasi, kad esanti labai išsiilgusi draugių ir apgailestauja, kad nepajėgia daugiau lankyti suėgų. Būdamą tvirtesnė, ji visuo-met aplankydavo sergančias drauges. Būtų gražu, kad draugės dabar jos neužmirštų, ypač tai turėtų padaryti kultūrietės. **K-tė**

NEPAMIRSTA "VILNIES"

Drg. Eva Sankus lankėsi "Vilnies" raštinėje, užmokėjo už laikraščio prenumeratą, taipgi už sveikinimą švenčių proga ir dar įteikė laikraščiu \$3 dovaną. Tenka pasakyti, kad ji dažnai paremia laikraščio reikalus.

Nuoširdus jai dėkui už vizitą ir paramą. **Vilnietė**

PARĖMĖ LAIKRAŠTĮ

Čikagiečiams gerai pažįstamas Charley Sisevičius, kuris dažnai ir stambiai paremia "Vilnij", taipgi pasižymi savo dosnumu organizacijų sveigose. Apie jo 87-ąjį gimtadienį lapkričio 24 d. buvo trumpai pažymėta "Vilnyje". Jis gruodžio 11 d. užėjo į raštinę ir įteikė \$100, palinkėjo "Vilniai" ir vilniečiams laimingų, sveikų ir taikingų 1986 metų. Ta pačia proga jis pasveikino "Vilnies" direkciją ir visą personalą bei skaitytojus su žiemos šventėmis.

Tikrai gražus ir pavyzdingas atžymėjimas savo gimtadienio.

Linkiu mielam draugui dar daug malonių gimtadienių sulaukti ir būti tokiam žvaliam ir jaunatviskai nusiteikusiam. **NDS**

VALERIA URBİKAS
(Lakštučių ir Jono mokytoja)

☞☞☞
Daina vis skamba
Ir skambės
Ji ilgai, kol tik žmonės tikės
Ir laikys prie širdies

☞☞☞
Laimingų Naujųjų Metų!
Linkiu visiems savo giminėms, draugams ir bičiuliams ir sėkmės gyvenime.
Valeria Urbikas

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

Sveikiname visus savo gimines, draugus ir pažįstamus čia Amerikoje ir Lietuvoje. Būkite sveikil!

LINKIME LAIMINGU NAUJŲJŲ METŲ

JESSIE VESELEY

DENISE ir MITCH KOZEL

Žiemos švenčių proga

Sveikiname visus savo gimines, draugus ir pažįstamus čia Amerikoje ir Lietuvoje. Būkite sveikil!

LINKIME LAIMINGU NAUJŲJŲ METU

VINCAS ir ESTELLE BOGDEN

Chicago, IL. 60632

Sveikinu su žiemos šventėmis ir Naujų Metų proga

"Vilnies" personalą, visus draugus bei drauges ir pažįstamus čia Amerikoje ir Lietuvoje.

Linkiu visiems geros sveikatos, sėkmės. Ir daug saulėtų dienų. Lai žydi pastovi taika ir draugiškas visų tautų sugyvenimas.

ELIZABETH (VILKAITĖ) REPSHIS

SVEIKINIMAS Švenčių ir Naujųjų Metų proga

Sveikinu visus "Vilnies" darbuotojus, skaitytojus ir rėmėjus; gimines, draugus, gyvenančius čia Jungtinėse Valstijose, Kanadoje ir Tarybų Lietuvoje, linkėdamas taikos pasaulyje ir laimingų 1986 metų.

WALTERIS DORINAS

4320-62nd St., No.

San Diego, Cal. 92115

Phone: 1-714-583-2861

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

VISIEMS PASAULYJE LIETUVIAMS

American Travel Service Bureau

9727 S. Western Avenue, Chicago, Ill. 60643

Telefonai: 238-9787

Vežame pavienius keleivius ir ekskursijas į Europą, Pietų Ameriką, Afriką ir Pacifiką salas. Padedame sudaryti kelionių maršrutus lėktuvais ir laivais. Užsakome viešbučius ir duolame kelionių patarimus.

Organizuojame ekskursijas į Lietuvą ir padedame sutvarkyti kelionių reikalus giminėms iš Lietuvos atvykti į Ameriką.

1986 metams yra uždėtas 16 ekskursijų Lietuvon.

Jau laikas REGISTRUOTIS

ALEKSAS LAUKAITIS - WALTER RASK-RASCAUSKAS

Valandos: Ofisas kasdien atdaras nuo 9 ryto iki 5 vak., o šeštadienį 9 val. ryto iki 4 val. vak. Kitu laiku pagal susitarimą.

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

visiems pažįstamiems ir draugams!

Leonard Bukauskas ir sūnus Laidotuvių direktoriai

649 EAST 162nd STREET

South Holland, Illinois

Taipgi patalpiname termociklo kambarys Čikagoje ir jos priemonėmis.

Dėl prityrusio patarnavimo dieną arba naktį šaukite telefonu 264-2228